

ORJAŠKA PANDA

SLIKA

Danes živi orjaška panda samo v nekaj med seboj izoliranih populacijah v gorskih gozdovih osrednje Kitajske. Je najbolj dragocen sesalec na svetu.

Panda ima postavo kot rjavi medved, a je po anatomski zgradbi telesa podoben rakunu. Zato se znanstveniki vse do danes ne zmorejo poenotiti o tem, v katero skupino naj ga uvrstijo.

Orjaški panda se podobno kot medvedi premika po tleh, pretežno koraka. Čeprav okorno, je sposoben teči v drncu in delati majhne skoke. Pri hoji po tleh je zanj značilno obračanje sprednjih šapic. Tako se prepoznavno razlikuje od medveda.

Čeprav je po zgradbi zobovja mesojedec, je postal izraziti rastlinojed. V svoji domovini, v gorah osrednje Kitajske, se hrani izključno z bambusovimi listi in mladimi vršički. Glavna hrana orjaškega pande je bambus, ki cveti na določenih področjih in zelo pogosto izumira. Bambus je visoka trava, ki jo je z zobmi težko prežvečiti. Da se je panda lahko začel hraniti z bambusom, so se mu morale zaobliti krone sekalcev in razširiti grizne ploskve kočnikov. Samo tako lahko prežveči trda bambusova stebela in jih zmelje v kašo. Pandi za hrano ni treba hoditi daleč, kajti bambus raste povsod v mrzlih in vlažnih gorah njegove domovine. Orjaški panda si hrano mora poiskati, težava pa je v tem, da za svoje preživetje potrebuje zares velikansko količino bambusa. Bambus je težko prebavljiv in ima majhno

hranilno vrednost. Prebavni sistem pande pa je naravnan samo na energetske zelo bogate beljakovinske hrane. Zaradi tega gre večina bambusa skozi prebavni trakt neprebavljenega in mora žival prejemati hrano najmanj dvanaest ur dnevno, da zaužije potrebno količino energije. Na začetku ni bilo povsem jasno, kako lahko panda s svojimi okornimi debelimi šapicami nese hrano v usta. Danes vemo, da ima razvit šesti prst, ki deluje podobno kot palec človeške roke. Z iztrebki znanstveniki ugotovijo sestavo pandine hrane.

Kot samotarska in plašna žival je panda najbolj aktiven ob jutranjem svitu in večernem mraku. Zaradi tega ga v zeleni polsenci bambusovih gozdov le težko opazimo. Znanstveniki morajo za opazovanje pande pogosto čakati cele tedne, preden jim ga uspe zagledati od blizu. Raziskave so zelo težavne, ker panda živi na nenaseljenih in težko dostopnih področjih, v strmih skalovju in v globokih, močno zaraščenih soteskah in vintgarjih. Opazovanje je še toliko težje, ker je zelo plašen.

Glavni razlog za njegove ogroženosti je uničevanje prvotnega življenjskega okolja. Na jugu in vzhodu Kitajske gozdove krčijo zaradi naseljevanja in pridobivanja ornih površin, pri čemer potiskajo pande v najbolj oddaljena področja. V teh predelih je potrebno območje njegove razširjenosti zaščititi in ustanoviti naraven rezervat, čeprav ga tukaj ne lovijo. Vsega skupaj trinajst gorskih rezervacij je druga od druge oddeljenih s travnatimi in žitnimi površinami, kar pomeni, da srečanje pand iz sosednjih rezervatov ni možno. Čeprav ima populacija v enem rezervatu največ nekaj deset živali, prihaja v njej do križanja živali med sorodnimi posamezniki. Orjaške pande se ne razmnožujejo zelo uspešno, zato prihaja do nenehnega padca števila vzrejenih mladičev. Samica skoti večinoma enega mladiča, če pa se ji izjemoma rodita dvojčka, vedno skrbi samo za enega, drugega mladiča pa pusti izstradati, da pogine.

Leta 1975 so izumrle ogromne površine bambusovih pragozdov v provincah Sečuan in Gansu, zaradi česar je poginilo najmanj 138 pand.

Dvesto živčih pand je ogroženih, ker se ne morejo uspešno razmnoževati. Na žalost živi panda danes samo še v izoliranih visokogorskih gozdovih. Čeprav tega ni mogoče natančno določiti, se predpostavlja, da živi največ 500 do 1.000 pand.

Ne samo v naravi, ampak tudi v ujetništvu živijo pande izolirano. Če so živali prestale težavno pot in prispele v zoološki vrt, so preostanek življenja preživele v popolni osami. Tako so izven meja Kitajske v zooloških vrtovih gojili po enega pando ali par. Mnoge pande so imele v ujetništvu velike psihične težave, kar je oteževalo njihovo rejo in parjenje. Po oceni je bilo v zoološke vrtove pripeljanih več kot sto živali.

SLIKA

Z vzrejo pande so zoološki vrtovi v različnih deželah pridobivali ugled. Naravno razmnoževanje živali, ki živijo v ujetništvu, zaenkrat ne obeta veliko upanja, zlasti zato, ker je ujetih pand le malo in pride pri njih do parjenja le izjemoma. Kljub temu v sedanjosti ne grozi neposredna nevarnost, da bi izumrl, ker so bile za njegovo rešitev organizirane mnoge dejavnosti. Zaradi tega poskušajo raziskovalci uporabiti metode umetne oploditve. Samice pande so namreč za oploditev sposobne le nekaj dni na leto. Po zadnjih podatkih celo samo en dan v letu. Iz tega razloga je uspešna izvedba te metode dokaj problematična, kajti tega roka ne smejo zamuditi.

SLIKA